

Τί είναι η θεώση;

/ [Ορθόδοξη πίστη](#)

Φωτο: [chilonas.com](#)

Όσον για την θέωση στην Ορθόδοξη Γραμματεία έχουν γραφή πολλά και από κάποιους δίνεται η εντύπωση ότι η θέωση είναι μία ένεση Θεότητας(!), που γίνεται στον άνθρωπο μέσω των Μυστηρίων της Εκκλησίας. Νομίζουν μερικοί ότι υπάρχουν τα Μυστήρια της Εκκλησίας, ώστε να πηγαίνουν οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί και να δέχονται ενέσεις Θεότητας, όταν παίρνουν μέρος σ' αυτά.

Επειδή δηλαδή λέγει π.χ. ο άγιος Συμεών ο Νέος Θεολόγος στις Ευχές προ της Θείας Μεταλήψεως για το Σώμα και το Αίμα του Χριστού ότι «θεοί με και τρέφει», νομίζουν μερικοί ευσεβείς ότι μεταλαμβάνοντας των Αχράντων Μυστηρίων δέχονται ένεση Θεότητας και ότι έτσι, παίρνουν τρόπον τινά το εισιτήριο για τον Παράδεισο, έχουν δηλαδή τον Παράδεισο στην τσέπη(!)

Αυτά όμως τα λέγει ο άγιος Συμεών για τον εαυτό του· εννοεί δηλαδή ότι, εκείνος, μετά την Θεία Μετάληψη συχνά έφθανε να έχει μέθεξη στην άκτιστη Χάρη του

Θεού, δηλαδή είχε εμπειρίες θεώσεως, τις οποίες του χάριζε ο Θεός. Εμείς όμως έχουμε μέθεξη Θεού μετά από κάθε Θεία Μετάληψη; Μπορούμε να ισχυριζόμαστε ότι είχαμε μετοχή στην Θεότητα, δηλαδή στην άκτιστη θεωτική Χάρη του Θεού, απλώς επειδή κοινωνήσαμε των Αχράντων Μυστηρίων, χωρίς γνωστώς να έχουμε αίσθηση της θεωτικής Χάριτος του Θεού; Δυστυχώς σ' αυτά τα χάλια καταντήσαμε με αυτά, που γράφουν οι ευσεβείς στην Ελλάδα σήμερα περί θεώσεως.

Αλλά στην Πατερική παράδοση θέωσις δεν είναι ο εμβολιασμός Θεότητος, αλλά η θεοπτία, ο δοξασμός. Δηλαδή, ο άνθρωπος, αφού φθάσει στην φώτιση, κατά την οποία έρχεται το Πνεύμα το Άγιο και προσεύχεται μέσα του, τότε έχει τις προϋποθέσεις να οδηγηθεί στην θεοπτία. Όταν ο Θεός θελήσει, τον οδηγεί στην θεοπτία, δηλαδή στην θέωση και τότε βλέπει τον Χριστό εν δόξη.

Αυτή η όραση του Χριστού εν δόξη είναι η θέωσις και μόνον αυτή. Υπάρχει και στους Λατίνους συγγραφείς τους Ορθοδόξους ο αντίστοιχος όρος glorificatio, που σημαίνει δοξασμός. Γι' αυτό ο όρος θέωσις δεν συναντάται στην Ορθόδοξη Λατινική παράδοση.

Έτσι βλέπομε τον Απόστολο Παύλο στην Α' προς Κορινθίους επιστολή του να λέγει: «Είτε δοξάζεται εν μέλος, συγχαίρει πάντα τα μέλη» (Α' Κορ. 12, 26). Δηλαδή, όταν δοξάζεται ένα μέλος της ενορίας, τότε όλα τα μέλη της ενορίας συγχαίρουν μαζί του, φυσικά λόγω του δεσμού της αγάπης. Αυτός δε που δοξάζεται, γίνεται αυτόματα προφήτης.

Αυτός ο δοξασμός, που αναφέρει ο Απόστολος, είναι η θέωσις στην Πατερική παράδοση, που κάνει έναν Χριστιανό να γίνεται θεολόγος. Υπάρχει και ο όρος δοξασμός στους Πατέρες, αλλά επεκράτησε ο όρος θέωσις, που είναι μία θεολογική περιγραφή του δοξασμού. Επειδή ο άνθρωπος, για να δη τον Θεό, πρέπει να γίνει κατά Χάριν θεός, πρέπει να έχει μέθεξη Θεού.

Ο άνθρωπος από μόνος του δεν μπορεί να δη τον Θεό, όσο και αν προσπαθήσει. Μόνον, όταν ο Θεός δοξάζει τον άνθρωπο, ο άνθρωπος γενόμενος κατά Χάριν θεός μέσω του Θεού βλέπει τον Θεό. Ο άνθρωπος μόνον όταν είναι μέσα στο άκτιστο Φως, όταν καταυγάζεται από το άκτιστο Φως, γινόμενος Φως κατά χάριν, βλέπει το Φως. Ο άνθρωπος δοξάζεται, σημαίνει ότι όλο το σώμα του, όλο το είναι του είναι μέσα στο άκτιστο Φως. Και, εφ' όσον βρίσκεται μέσα στο Φως, βλέπει το Φως, μέσα στο οποίο υπάρχει.

Ταυτόχρονα όμως βλέπει και όλο το φυσικό περιβάλλον γύρω του να καταυγάζεται και να διαποτίζεται και αυτό από το Φως. Το Φως αυτό λούζει, φωτίζει, διαπερνά

τα πάντα.

Εκείνος που βλέπει, βλέπει το Φως της Θεότητας να διαπερνά όλη την κτίση. Αυτό εκφράζει η φράση «ο Θεός είναι πανταχού παρών», καθώς και ο στίχος του αγγελικού ύμνου «πλήρης ο ουρανός και η γη της δόξης Σου». Αυτή η πλήρωση του ουρανού και της γης από την δόξα, δηλαδή το Φως του Θεού, λέγεται κράσις.

Η βασιλεία του Θεού δεν είναι τίποτε άλλο παρά αυτή η δόξα, το Φως του Θεού και είναι άκτιστος και πανταχού παρούσα. Ο άνθρωπος όμως δεν μετέχει σ' αυτήν, αν και βρίσκεται μέσα σ' αυτήν. Μετέχει σ' αυτήν μόνο κατά την εμπειρία του φωτισμού ή της θεώσεως, οπότε αυτή η δόξα ή βασιλεία αποκαλύπτεται σ' αυτόν, όταν πληροί τις προϋποθέσεις της καθαρής καρδιάς. Κατά τον φωτισμό, το Φως της δόξης του Θεού είναι εσωτερικό, ενώ κατά την θέωση μετέχουν και οι σωματικοί οφθαλμοί στη θέα του. Ο ερχομός της βασιλείας του Θεού δεν είναι τίποτε άλλο παρά αυτή η αποκάλυψις της δόξης του Θεού στον άνθρωπο.

Οπότε στην εμπειρία της θεώσεως βλέπει κανείς εκείνο, που ήδη υπάρχει γύρω και μέσα σ' αυτόν και το οποίο απλώς του αποκαλύπτεται για να το γνωρίσει. Έτσι γνωρίζει πλέον εκείνο το οποίο πίστευε, διότι το είδε. Γνωρίζει πλέον ότι υπάρχει αυτή η κράσις μεταξύ της ακτίστου δόξης του Θεού και των κτισμάτων.

(Πρωτοπρ. Ιωάννου Σ Ρωμανίδου(+), Πατερική Θεολογία, εκδ. Παρακαταθήκη, σ. 135-138)